

ONDER EMBARGO

tot het moment van publicatie op
de AFM-website,
donderdag 11 juli 2013, 18:00u

Ingrijpende maatregelen nodig om kwaliteit controles door NBA-kantoren op niveau te brengen

Een groot aantal NBA-kantoren met een zogeheten niet-OOB-vergunning zal ingrijpende maatregelen moeten nemen om de kwaliteit van hun wettelijke controles op het juiste niveau te brengen.

Op basis van dossieronderzoek bij dertig NBA-kantoren heeft de AFM een beeld verkregen van de kwaliteit van wettelijke controles die zijn verricht door deze NBA-kantoren. In 79 procent van de gevallen was de uitvoering van wettelijke controles bij controlecliënten van onvoldoende kwaliteit. De AFM verwacht op basis van dit onderzoek dat dit kwaliteitsprobleem kenmerkend is voor de gehele groep van circa 180 NBA-kantoren met een niet-OOB-vergunning.

NBA-kantoren zijn accountantskantoren die vallen binnen het systeem van kwaliteitstoetsing van de Nederlandse Beroepsorganisaties van Accountants (NBA). Deze kantoren verrichten vijf procent van alle wettelijke controles in Nederland en behalen daarmee twee procent van de totale omzet uit wettelijke controles. De NBA speelt een belangrijke rol bij het ondersteunen van de NBA-kantoren en hun externe accountants in het nemen van de benodigde kwaliteitsverbeteringen. De AFM vindt sectorbrede maatregelen noodzakelijk om een ingrijpende kwaliteitsverbetering te bevorderen bij de NBA-kantoren. De AFM zal daarover in gesprek gaan met de NBA.

Themaonderzoek niet-OOB-accountantsorganisaties

De categorie 'niet-OOB' omvat alle wettelijke controles buiten die bij beursgenoteerde ondernemingen en banken en verzekeraars. Ook deze controles zijn van belang omdat belanghebbenden (bijvoorbeeld banken, de Belastingdienst en crediteuren) moeten kunnen vertrouwen op de juistheid van de gecontroleerde financiële gegevens. Een professioneel-kritische controle door de onafhankelijke accountant zou daaraan sterk moeten bijdragen.

De AFM heeft de afgelopen jaren vooral onderzoek gedaan bij accountantsorganisaties met een OOB-vergunning. Daarmee heeft zij een beeld gekregen van de kwaliteit van de wettelijke controles die deze OOB-accountantsorganisaties uitvoeren. Deze OOB-accountantsorganisaties verrichten controles bij organisaties van openbaar belang (OOB's), namelijk beursfondsen, banken en verzekeraars, en bij het merendeel van alle niet-OOB-cliënten in Nederland.

Om het beeld van de kwaliteit van de uitvoering van wettelijke controles in Nederland compleet te maken doet de AFM in 2013 een themaonderzoek naar de kwaliteit van de wettelijke controles uitgevoerd door niet-OOB-accountantsorganisaties. In de eerste fase van dit themaonderzoek beoordeelt de AFM de kwaliteit van wettelijke controles die zijn verricht door NBA-kantoren en in de tweede fase de accountantskantoren die zijn aangesloten bij de Samenwerkende

Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (SRA) waarover naar verwachting eind 2013 een rapportage volgt.

Kwaliteit van wettelijke controles door NBA-kantoren onvoldoende

De AFM heeft 50 van de 63 beoordeelde wettelijke controles van 30 NBA-kantoren met een niet-OOB-vergunning aangemerkt als 'onvoldoende'. Verder concludeert de AFM dat in 58 van de 78 beoordeelde jaarrekeningen de financiële verslaggeving van onvoldoende kwaliteit is.

De AFM constateert dat de kwaliteit van de wettelijke controles die zijn verricht door de dertig beoordeelde NBA-kantoren lager is dan die van de wettelijke controles die zijn verricht door OOB-vergunninghouders. Bij de OOB-accountantsorganisaties hadden de tekortkomingen in de meeste gevallen betrekking op specifieke onderdelen van de wettelijke controle. Bij de wettelijke controles die zijn verricht door NBA-kantoren zijn echter in meer dan de helft van de controles basale controletechnieken niet of verkeerd toepast of was überhaupt niet of nauwelijks sprake van het uitvoeren van enige controlewerkzaamheden. Overigens heeft de AFM geconstateerd dat het vooral de kwaliteit is van de persoon die de functie van externe accountant vervult, die bepalend is voor de kwaliteit van de wettelijke controle.

AFM verwacht dat NBA-kantoren actie ondernemen

De AFM heeft de 28 NBA-kantoren waarbij ten minste één wettelijke controle als 'onvoldoende' is aangemerkt, verzocht de geconstateerde tekortkomingen in de wettelijke controles te herstellen. Dit betekent dat de externe accountant alsnog voldoende en geschikte controle-informatie moet verkrijgen en zijn oorspronkelijke oordeel over de jaarrekening als geheel moet evalueren en mogelijk moet herzien. Bij 24 van de 30 beoordeelde NBA-kantoren is het aantal wettelijke controles dat de AFM heeft aangemerkt als 'onvoldoende' dusdanig groot en zijn de tekortkomingen dusdanig ernstig, dat de AFM deze kantoren heeft gevraagd een grondige oorzakenanalyse uit te voeren en een actieplan op te stellen. In het actieplan neemt de accountantsorganisatie maatregelen op die enerzijds de door de AFM gesignaleerde tekortkomingen in wettelijke controles herstellen en anderzijds voorkomen dat zich (nogmaals) tekortkomingen in wettelijke controles zullen voordoen.

De AFM roept alle NBA-kantoren op de kwaliteit van hun wettelijke controles tegen het licht te houden en maatregelen te nemen. Een aantal NBA-kantoren zal naar verwachting in staat zijn met de nodige inspanning de kwaliteit van wettelijke controles op het juiste niveau te brengen. Voor het merendeel van de NBA-kantoren houdt de AFM er echter rekening mee dat kwaliteitsverhogende maatregelen niet toereikend zullen zijn om de kwaliteit van wettelijke controles op een voldoende niveau te brengen. Meer ingrijpende maatregelen zijn dan nodig.

Voor accountantsorganisaties met slechts één of een beperkt aantal externe accountants – wat geldt voor het merendeel van de NBA-kantoren – betekent dit dat zij er goed aan zouden doen te overwegen te stoppen met het verrichten van wettelijke controles en de AFM te verzoeken hun vergunning in te trekken. Zij kunnen zich dan volledig richten op hun overige dienstverlening waarmee zij nu al ongeveer 90% van hun omzet behalen.

Beoordeling en opvolging van actieplannen en verbetermaatregelen

De AFM beoordeelt in het derde kwartaal van 2013 de binnenkort te ontvangen actieplannen. Afhankelijk van de kwaliteit van het actieplan, gaat de AFM in gesprek met het desbetreffende kantoor over het behoud van de vergunning of doet vervolgonderzoek waaruit mogelijk handhavingsmaatregelen volgen. In 2014 zal de AFM in samenwerking met de NBA opnieuw dossieronderzoeken uitvoeren bij NBA-kantoren om te beoordelen of de actieplannen en de sectorbrede verbetermaatregelen het beoogde kwaliteitsverhogende effect hebben gehad.

De AFM bevordert eerlijke en transparante financiële markten. Wij zijn de onafhankelijke gedragstoezichthouder op de markten van sparen, lenen, beleggen en verzekeren. De AFM bevordert zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten en ziet toe op een eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten. Ons streven is het vertrouwen van consumenten en bedrijven in de financiële markten te versterken, ook internationaal. Op deze manier draagt de AFM bij aan de welvaart en de economische reputatie van Nederland.